

1. Fönster

Vid renoveringen 1913–1916 försågs Domkyrkans fönster med antikglas av Stockholms glasmåleri, Neumann & Vogel och sex av dem fick också texter ur Bibeln.

I Domkyrkans vapenhus finns *Skapelsens fönster* som tillverkades av Kerstin Munter, *Madame Glas* 1998. Motivet är hämtat från 1 Mosebok 1:31 och berättar om skapelsen.

2. Predikstol

Predikstolen ingick i den omgestaltning av koret som gjordes 1792–1794 av arkitekt Erik Palmstedt. I predikstolens tak syns Andens duva och på korgen budorden och korset, som symboliserar Gamla och Nya testamentet, omslutna av en lagerkrans. Ljusstaken på predikstolen har skänkts till Domkyrkan av Palmstedt vid sonen Carls födelse.

3. Centralaltare

På 1960-talet omgestaltades kyrkorummet av arkitekt Kurt von Schmalensee.

Högaltaret flyttades en valvbåge bakåt i kyrkan och ett nytt nattvardbord av gotlandskalksten placerades centralt. Delaktigheten ökade, ljusinsläppen i kyrkan blev större och Domkyrkan fick ett rörligare gudstjänstliv.

4. Dopfuntar

Dopfunten på korets norra sida är skapad i granit och glas, kommer från Reijmyre Glasbruk och är ritad av Kurt von Schmalensee. Dopfunten vid högaltaret är ritad av teckningslärare K. Hugo Segerborg och tillverkad 1906. Dopstället i glasmontern är från 1790-talet.

5. Biskopsbänk och biskopsstol

Efter statskuppen 1772 ville Gustav III stävja eventuella oroligheter i landet och gjorde en eriksgata genom Sverige. Stadens avlidne borgmästares domarstol med Justitia på, skänktes då till Domkyrkan och blev kungsstol. Så småningom fick Gustav III:s arkitekt Erik Palmstedt uppdraget att omgestalta koret med hjälp av bland andra bildhuggaren Tobias Sergel och bildhuggaren Jean Baptiste Masreliez.

Biskopsstolen kom inte att användas under så lång tid, då en biskopsbänk donerades av biskop Herman Schröderheim på 1790-talet. Biskopsbänken är ritad av Erik Palmstedt.

6. Ljusträd

Domkyrkans ljusträd tillverkades av konstsmid Örjan Holm 1998. Det är ett olivträd i järnsmide med plats för 137 st ljus, ett för varje församling som fanns i Karlstads stift 1998.

I mitten brinner ett större ljus, Kristusljuset, som en symbol för det ljus som lyser i mörkret och som mörkret inte övervunnit.

7. Uppenbarelsens kapell

Triptyken, den tredelade altartavlan, är målad av Kjellaug Nordsjö. Motiven är berättelser ur Nya testamentets evangelier, målade enligt den ortodoxa traditionen. Bilderna kallas ikoner. I mitten ser vi den uppståndne Jesus innesluten i en stor gloria, en så kallad mandorla, med ärkeänglarna Gabriel och Mikael på varsin sida. På själva altarbordet står Jesusbönen skriven: *Herre Jesus*

Kristus, Guds son, förbarma dig över mig. Uppenbarelsens kapell kom till 1998.

8. Änglar

Det finns gott om änglar i både Nya och Gamla testamentet men även inne i kyrkorummet. Bildhuggaren och målaren Tobias Sergel har skapat de två stora änglagestalterna i koret.

9. Kyrkskepp

De två kyrkskeppen som skänktes till Domkyrkan år 2000 har verkliga förlagor. Kyrkskepp symboliserar den kristna församlingen, kyrkan och Jesus ses som dess kapten. Masten är korset, församlingen besättning och resan genom livet trygg. Ett kyrkskepp stävar mot öster. Modellerna är gjorda av modellbyggare Bertil Stridsberg.

10. Kors

Korets stora tomma kors i guld står för uppståndelse, liv och seger. Högst upp syns törnekronan och texten om vilket brott den korsfäste begått. På korset hänger svepningen och vid foten finns de tre spikarna.

Det mindre korset vid centralaltaret i försilvrat stål och kristall från Orrefors är gjort av Jan Brazda efter en skiss av Kurt von Schmalensee.

Instrument

Läktarorgeln har fem manualer, 66 stämmor och 4569 ljudande pipor. Orgeln renoverades 2011 av Grönlunds Orgelbyggeri men fasaden kommer från 1879 års orgel av Åkerman & Lund.

Kororgeln med 14 stämmor och två manualer är byggd av Grönlunds Orgelbyggeri 1968. I kyrkan finns också en kistorgel av märket Klop, en Steinwayflygel och en cembalo av Sassman.

Kyrkklockor

I kyrktornet finns tre klockor gjutna 1866 och 1913. Här finns också ett klockspel från 1990 som spelar en psalmmelodi fyra gånger dagligen. Psalmerna byts ut med jämna mellanrum och följer kyrkoårets växlingar.

Tympanonrelief

Tympanonreliefen i vapenhuset med temat Kristus i människans historia uppfördes vid omgestaltningen 1967–1968. I mitten syns ett stort Kristusmonogram och runt om monogrammet finns 33 mindre symbolbilder som alla speglar Kristus i människans historia på olika sätt. Symbolerna är gjorda av konstnären, formgivaren och silversmeden Heinz Decker.

Vad är en katedral?

Ordet domkyrka betyder ungefär Guds hus. På två språk. Dom kommer ifrån det latinska Domus Dei och ordet kyrka är grekiska och betyder även det Guds hus.

Ordet katedral handlar om biskopens cathedra, platsen där ämbetet, biskopens lärostol

finns. Den stol som står i Domkyrkans kor är en symbol för biskopens ämbete när denne inte är i kyrkan.

Begreppen domkyrka och katedral används parallellt i Karlstads stift.

2030 firar Karlstads domkyrka, Karlstads katedral, 300 år. Under åren fram tills dess pågår olika aktiviteter.

Läs mer på hemsidan:
svenskakyrkan.se/karlstad/katedral300

Domkyrkans historia

Tingvalla var namnet på den gamla tings- och marknadsplats där hertig Karl 1584 grundade Värmlands första stad Karlstad. Hertigen bildade också ett nytt stift med Mariestad som säte men redan 1647 flyttades stiftsfunktionen till Karlstad av drottning Kristina. Karlstads stift skapades och församlingskyrkan i Karlstad blev domkyrka.

Karlstad har som många andra trästäder drabbats av bränder. Efter branden 1616 återuppbyggdes kyrkan på samma plats som tidigare vid Klarälven, där en kyrka troligen funnits sedan 1200-talet. Vid stadsbranden 1719 togs däremot beslutet att flytta Domkyrkan till Lagberget där hertig Karl, senare Karl IX haft sin kungsgård.

Den nya Domkyrkan byggdes som ett grekiskt kors i Jean de la Vallées stil med Kungsholms kyrka i Stockholm som förlaga. Domkyrkan invigdes den 2 juli 1730. Bara sju år senare förlängdes kyrkans västra korsarm när tornet murades upp. På tornets västra fasad står därför siffrorna 1737. Domkyrkans murarmästare var Christian Haller och det praktiska och ekonomiska kringbygget sköttes av domkyrkosysslomannen Johannes Hasselström. Katedralen fick vid invigningen 1730 namnet Fredriks kyrka efter dåvarande kung Fredrik I.

1772 genomförde Gustav III en oblodig statskupp i Sverige och reste sedan på eriksgata genom landet. I november kom han till Karlstad där hans forne lärare i kristendomskunskap och konfir-

mationspräst Georg Schröder var superintendent. Samma år byttes titeln superintendent ut mot biskop. Idag heter Karlstads stifts biskop Sören Dalevi.

Gustav signerade så småningom det dokument som gav Domkyrkans kor dess nuvarande nyklassicistiska utseende och arkitekten bakom omgestaltningen hette Erik Palmstedt.

1865 drabbades Karlstad åter av en stadsbrand. Domkyrkan var en av få byggnader som överlevde branden, men taket och delar av tornet med kyrkklockorna rasade in och det dröjde ända till restaureringen 1913–1916 innan Domkyrkan var helt återställd.

Vid omgestaltningen 1967–1968 under arkitekt Kurt von Schmalensees ledning flyttades Palmstedts korvägg en valvbåge österut. Det stora centralaltaret kom till och placerades nära församlingen.

1997–1998 tillkom ljustrådet i norra korsarmen och Uppenbarelsekapellet i den södra.

Karlstads domkyrka

Mer om Domkyrkans föremål hittar du på hemsidan:
svenskakyrkan.se/karlstad/om-domkyrkan

